

KRIS FIERENS
PIETER LAURENS MOL

Kris Fierens, 'No Title', 2014, concrete, epoxy, acrylic paint, spray paint, MDF, 49 x 95 x 190 cm., courtesy Annie Gentils Gallery

De Belgische kunstenaar Kris Fierens (°1957) en zijn Nederlandse collega Pieter Laurens Mol (°1946) kennen elkaar al heel lang. Ze zaten soms samen in groepstentoonstellingen, maar presenteren nu voor het eerst een duo-expo in de Antwerpse galerie van Annie Gentils. Jaren geleden schreef ik over het werk van eerstgenoemde: 'Kris Fierens begint niet vanuit een beeld, een idee, een object of een concept, hij vertrekt vanuit een nooit te herhalen combinatie van het gestuele, het emotionele en het onderbewuste.' Dat geldt onverkort: Fierens stelt hier veertien schilderijen en sculpturen, of 'tussenvormen' (bijvoorbeeld twee doeken op elkaar geplakt en met de zijkant aan de muur vastgemaakt) tentoon, waarbij geen uitleg te verzinnen valt en in de eerste plaats de zintuiglijke en visuele kracht spreekt. En vooral: zijn werk is gebald en uitgepuurd. Zelf schrijft hij: 'De beelden vormen een soort van vroegtijdige stolling. Is het wel mogelijk en/of om dit werk te duiden? Wat willen we van deze beelden? Hoe creëren we een niet-permanente vorm? Hoe manipulatief is deze maker, of zijn deze 'assemblages' manipulaties?' En hij citeert onder meer Heidegger: 'De hand schrijft wat het hoofd nog niet weet'. Verander het woord 'schrijft' door 'schildert' en we beseffen dat dit werk draait rond het begrip 'verdwijnende herinnering'. Zoals de grote sculptuur 'No Title' in epoxy, hout en verf, waar je moet omheen lopen om telkens iets anders te zien: wat, weet je niet, maar het staat er.

Van Pieter Laurens Mol staan of hangen er acht werken, en ze zijn even complex als het werk van Fierens, maar van een heel andere orde: minder tactiel, conceptueel, cerebraler. Er hangen enkele oude fotowerken, waaronder eentje dat in de collectie van het M HKA zit: 'Specific Impulse' (1985), waarbij de kunstenaar in een schijnbaar onmogelijk zwevende houding een stuk kader vasthoudt. Of 'Dust and Dairy', waarbij hij zich in een door hem zelf gecreëerde mise-en-scène plaatst, vol melkproducten.

Pieter Laurens Mol combineert onverwachte elementen en objecten tot een nieuwe compositie of collage: een notitiebord uit een oude brandweerkazerne maakt hij tot een 'Storyboard' (2004-2006), waarop hij zelf berichten pinde, zoals 'futility of life'. Of hij strooide een hoop walnoten en een doodskop op zijn ateliervloer om er een 'vanitas' van te maken. Of hij maakt een collage van een magnoliatakje en drie inkjet photo prints, waarop papiersnippers uit een perforator prijken.

Beide kunstenaars hingen de werken samen op, ogenschijnlijk kris kras door elkaar. Maar ook hier: er is over nagedacht, je krijgt een spanningsopbouw waarin het mentale en het visuele elkaar schragen. 'Code Carambole' heet de expo: beide kunstenaars spelen een biljartspel. 'Beide kunstenaars herkennen en erkennen in elkaars werk de noodzaak van de aarzeling als een onmisbare kiem tot creativiteit', zegt de galerietekst. Zij zijn twee biljartballen die caramboleren, Annie Gentils is de derde bal.

Marc RUYTERS

'Code Carambole' van Kris Fierens en Pieter Laurens Mol tot 14 juli in Annie Gentils Gallery, Peter Benoitstraat 40, Antwerpen. Open wo-za van 14-18 u., www.anniegentilsgallery.com
Artist Talk Pieter Laurens Mol en Kris Fierens op zaterdag 22 juni om 16 u in de galerie.

ANNETTE MESSEGER

Annette Messager, 'Mes Transports', 2012-13, 32 x 57 x 54 cm, various objects, wood, metal, wheels, blankets, black wrap, credit: Marc Damage

A la galerie Bernier/Eliades, Annette Messager, une des plus importantes artistes françaises de sa génération, présente une installation qu'elle a intitulée 'Mes transports'. Le mot 'transports', est à prendre dans tous les sens du terme : déplacements des corps, des esprits, des humeurs... L'oeuvre se compose d'une quinzaine de sculptures, chacune posée sur un socle à roulettes recouvert de couvertures de déménagement pliées. Elles sont réalisées à partir d'objets trouvés et morcelés – poupées, mannequins de vitrines, jouets, animaux naturalisés, etc. – recouverts de noir. Si certaines pièces sont clairement composées – ses corps entrelacés ou encore ce godemichet surmonté d'une coquille d'escargot –, d'autres paraissent résulter de transports violents – des cubes, une maisonnette et une jambe – ou être arrivés par hasard sur un des supports – tel cet oiseau esseulé ou cette petite chaussure. Les feuilles d'aluminium noir mat qui recouvrent ces assemblages d'objets, laissent parfois une partie 'nue', toujours un morceau de chair. Cette matière noire donne à l'ensemble un caractère calciné : le feu a été violent, il est éteint et ne restent que objets morts et uniformes. L'ensemble est empreint d'angoisse et d'humour noir. L'utilisation des jouets évoque un monde enfantin, mais ils n'en reste que des fragments : l'enfance est morcellée, remplie de terreurs et de cauchemars. Les évocations sexuelles sont crues et tristes : le sexe masculin devient un escargot et les amours saphiques se pratiquent sur des ruines d'objets. Les chaussures sont perdues, le petit oiseau est mort, les petites danseuses se résument à un tutu et une paire de jambes pointant vers le plafond.

Tout se passe comme si l'artiste tentait de projeter le spectateur dans le versant noir de son univers intérieur, de l'inviter à partager sa vision désabusée du monde.

Une série de dix dessins à l'encre colorée est encore épinglée au mur. L'artiste y représente des éléments du corps féminin – les seins, l'utérus, les ovaires – qui deviennent motifs à des compositions. Ainsi six seins forment une fleur, deux autres figurent une plante carnivore, un ovaire fait un doigt d'honneur au dessus d'un uterus ricanant... Le propos de Messager est ici plus direct, plus clair et surtout plus mordant. Les figures flottent dans la feuille et paraissent s'élever comme si elles étaient des émanations des sculptures, ce qui reste de l'énergie vitale lorsque tout a été consommé.

Colette DUBOIS

'Mes transports' d'Annette Messager jusqu'au 6 juillet à la galerie Bernier/Eliades, 46, rue du Châtelain à 1050 Bruxelles. Ouvert ma-sa de 12-18 h. www.bernier-eliades.gr

THERE'S SOMETHING ABOUT PAINTING

there's something about PAINTING, installation view, Tatjana Pieters Ghent. Photography: Michael Pybus

'Surface, surface, surface, was all that anyone found meaning in ... this was civilization as I saw it, colossal and jagged ...' Dit citaat uit de roman 'American Psycho' (1991) van Bret Easton Ellis zet de toon van de huidige expo 'There's something about PAINTING' bij Tatjana Pieters. Een fascinerende inkt in de veelstemmigheid van schilderkunst in een hypergedigitaliseerde, virtuele en vaak oppervlakkige tijd. Michael Pybus kreeg van de galeriste carte blanche om een eigen expo samen te stellen. De Britse kunstenaar bracht een intergenerationele groep kunstenaars samen. 'There's something about PAINTING' onderzoekt de diepten van het oppervlak. Het resultaat is frivool, bevlogen en eclectisch.

Bij het betreden van de ruimte springt de imposante, pastelkleurige, veelvormige installatie 'Inloopspreekuur' van Lily van der Stokker in het oog. In een van de vormen nemen we een wasmachine waar. Het huishoudelijke schoonmaken is een thema dat de Nederlandse feministe wel vaker aanboort in haar kleurrijke, op tekst gebaseerde muurschilderingen, tekeningen en installaties.

Veel geselecteerde kunstenaars hanteren een explosief kleurenpalet. Zoals de tekeningen van de nog piepjonge, Zuid-Koreaanse Judy Chung. Haar fantasierijk, kitscherig narratief verwijst nonchalant naar animé, manga en video games. Ook in andere kunstwerken treffen we een narratieve ondertoon. Denken we maar aan het agressief, iconoclastisch vocabulaire van de Amerikaanse Huey Crowley. En de donkere, vaak hybride spookbeelden van de Duits-Russische Paul Pretzer. Het formalisme van Pretzers beelden is opmerkelijk.

Zijn onderzoek naar vormen ontmoeten we eveneens in de stillevens van Rae Hicks die tegelijk een vertrouwde en bevreemdende wereld oproepen. Maar ook in Nicky Carvells' 'Naff Grafixs' – abstracte, digitale schilderijen die ze met Photoshop maakte en vervolgens op dibond of rubberen matten printte. De Britse dame hanteert er een opmerkelijk dynamische, lyrische vormtaal.

Dan Hays maakt dan weer gebruik van een strakker lijnenspel. In een gigantisch schilderij nemen we een veelkleurige hamsterkooi waar. Op het werk van Yogi Bear kunnen we ons vanop afstand een redelijk helder beeld van dit fictieve cartoonpersonage vormen, maar van dichtbij valt het werk uiteen in vlakjes, een referentie naar pixels in de digitale fotografie. Het psychedelische effect hiervan werkt bijzonder goed.

In deze expo is de digitale wereld wel vaker voelbaar: zoals bij de geschilderde, logge televisieschermen van Louis Appleby en de selfievideo's van Petra Cortright waarbij ze avant la lettre (lees: in 2007/2008) gebruik maakte van de webcam op haar computer en experimenteerde met de verschillende filters.

Naast de verrassende selectie is ook de intelligente, speelse opbouw van de expo een verdienste van curator Michael Pybus. De interessante spreiding van werken over de volledige ruimte en zijn niet altijd voor de hand liggende combinaties zijn geslaagd. De beeldenvloed die we hier te zien krijgen is een ware trip die getuigt van durf en visie. Deze tentoonstelling verkent taboes, speelt met goede en slechte smaak en brengt een fantastische evocatie van fun!

Sofie CRABBÉ

'There's something about PAINTING' tot 14 juli bij TATJANA PIETERS, Nieuwevaart 124/001, Gent. Open do-za van 14-18 u. After Work Drink: do 20 & 27 juni van 18-20 u.

PETER DEPELCHIN

Peter Depelchin, 'A Fountain by a Sea III', 2019, mixed media op Gampi Torinoko papier, 26 x 37,5 cm. Courtesy de kunstenaar en Nathalia Tsala Gallery

Tonen hoe hij zichzelf overtreft, daar is het niet om te doen in de solo 'A Fountain in a Garden by a Sea' van Peter Depelchin bij Nathalia Tsala in Brussel. Ergens gebeurt het alsnog, al zijn de nieuwe werken op papier een pak minder groot dan de immense tekening 'Hortus Conclusus', waar hij anderhalf jaar aan werkte. Ze hing eind 2016 in de galerie van Nathalia Tsala in Ronse. Het filiaal in Brussel, de thuisstad van Depelchin (°1985, Oostende), onthult de evolutie. Eerst raak je niet uitgekeken op twee recente werken van de reeks 'Hortus Conclusus', hypergedetailleerd monnikenwerk met ragfijne lijntjes in zachte kleuren.

In 'Murmure Suo' is de omsloten tuin een architectuur met tegelpatronen bij een gravenveld, een soort theaterscène met gemaskerde naakte lichamen. Mythologie en beeldbronnen uit alle windstreken, veronderstel je. Maar wat een verbeelding. In het andere werk heeft een faun seks met een dier. Fascinerende tafereelen, en dan merk je dat ze confronterend zijn. Mechanismen van verleiding en misleiding lijken hand in hand te gaan. Hoe we op het verkeerde been worden gezet demonstreert ook een werkje uit 2011. Op een gevonden reep karton met het handgeschreven woord 'gordijnen' is de onderste helft van de letters overschilderd met lichtblauwe verf. Het lijkt Arabisch schrift. Er hangen nog twee oudere werken, zodat je ziet hoe de beeldtaal transformeert.

De nieuwe reeks 'A Fountain by a Sea' is vrij klein van formaat en niet zo hypergedetailleerd. Met beide voeten in de fontein spuitkop staat een man een bruingekleurde straal uit zijn achterste te persen. Meer sculptuur dan levend wezen, alhoewel. Niet zonder humor en kritiek murmelen al die buitenissige fonteinen iets over onze wereld. Weidse landschappen in Kreta en pre-Romeinse rituele objecten in Italië waren inspiratiebronnen. Maar het fonteinmotief kan ook uit de 'hortus conclusus' geplukt zijn.

Het meest verrassend is de nieuwe reeks 'A Garden': vrij grote architectuurtekeningen op een witte achtergrond, soms grondplanachtig, en er is een hoekige ruimte in een ruimte met goudkleurige wanden. Het bijna obsessieel gebruik van ornamentale patronen verdwijnt niet, ze zijn wel een stuk eenvoudiger. Verschillende vluchtpunten en toch een dieptewerkgave, zoals in laatmiddeleeuwse schilderkunst en Perzische miniaturen: zo draagt de ruimteopbouw in de reeks 'Hortus Conclusus' bij aan de symbolische voorstelling van onze wereld. Nu concentreert Depelchin zich op de zeggingskracht van ruimtes. Een fikse uitpuring, maar uiteindelijk niet minder complex en verwarrend.

Christine VUEGEN

Peter Depelchin 'A Fountain in a Garden by a Sea' tot 6 juli in Nathalia Tsala Gallery, Rivoli - Space 15, Waterlooosteenweg 690, Brussel. Open za 14-18 u en na afspraak. www.nathaliatsala.be